

zij bezaten enkele eigen, in hun Maleis uitkomende dagbladen (er verschenen er ook in het Chinees) en hadden een eigen schoolwezen kunnen opbouwen (dat hadden ook de Arabieren gedaan) – bij veel Chinezen, hoezeer zij zich ook als Nederlandse onderdanen beschouwden, was sprake van een zekere verbondenheid met Nationalistisch China en van een daarmee corresponderende anti-Japanse gezindheid.¹ Vermelding verdient nog dat binnen die Indisch-Chinese alsook binnen de Arabische minderheid in de jaren '30 kleine groeperingen waren ontstaan die een volledig opgaan in een Indonesisch Indië nastreefden: resp. de Partij van Indonesische Chinezen, de *Partai Tionghoa Indonesia*, oftewel de *PTI*, en het Verbond van Indonesische Arabieren, de *Persatoean Arab Indonesia*, oftewel de *PAI*.

Voordat wij nu het naar voren komen van Soekarno beschrijven, lijkt het ons nuttig, het beleid weer te geven dat het Japanse militaire bestuur op Java ging voeren met betrekking tot de kleine Arabische en de grote Chinese minderheid alsmede tot de inheemse Christenen en, wat belangrijker was, de Islamietische groeperingen. In verscheidene gevallen zullen wij daarbij de tijdsgrens welke wij ten aanzien van de Japanse bemoeienissen met Soekarno en de zijnen willen aanhouden: het einde van het eerste bezettingsjaar, overschrijden.

★

Stammende uit het land waar de profeet Mohammed zijn leer had verkondigd, hadden de Arabieren in Indië bij veel inheemsen een zeker gezag. De taal waarin in de meeste moskeeën en elders in Islamietische godsdienstige bijeenkomsten de gebeden werden gezegd, was het Arabisch, de taal van de *Koran*. De meeste Islamietische voorgangers en dorpswetsgeleerden hadden geen Europees onderwijs gevolgd en gebruikten derhalve voor hun schrijven in het Maleis of een andere inheemse taal het Arabische schrift en dat schrift werd uiteraard ook op de Arabische scholen onderwezen.

¹ Volgens een in februari '44 opgesteld Japans rapport zouden de Chinezen van Java tot begin '42 ruim f 27 mln geschonken hebben aan Tsjiang Kai-sjeks legers en aan die legers ook op andere wijzen steun hebben verleend o.m. door zestien artsen (het waren er in werkelijkheid drie geweest – de overigen waren hulpkrachten) naar Tsjoenking te zenden.